



የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ መንግስት

የኢነርጂ ፖሊሲ

የካቲት 2013

አዲስ አበባ

**ማውጫ**

1.	መግቢያ .....	0
2.	የዘርፉ ሪዕይ.....	2
3.	የኢነርጂ ፖሊሲው መሻሻል አስፈላጊነት.....	2
4.	ቁልፍ የፖሊሲ ጉዳዮች.....	3
4.1.	የኢነርጂ ደህነት መኖር (ዝቅተኛ የኢነርጂ አቅርቦት፣ ተደራሽነትና ኢፍትቃዊነት).....	3
4.2.	የአገልግሎት ጥራትና አስተማማኝነት ዝቅተኛ መሆኑ.....	3
4.3.	በዘርፉ ጠንካራ ቁጥጥር/ሬጉላቶሪ ሥርዓት ያለመኖር.....	4
4.4.	ውጤታማ ያልሆነ የሃይል አጠቃቀም.....	4
4.5.	የተዛባ ተቋማዊ የፋይናንስ አቋም.....	4
4.6.	የግል ባለሀብቶች በዘርፉ ውስጥ ያላቸው ሚና ዝቅተኛነት.....	4
4.7.	ዘላቂ ያልሆነ የባዮማስ ሀብት አጠቃቀም.....	4
4.8.	ዝቅተኛ ተቋማዊ ብቃትና የሰው ሀይል አቅም.....	4
4.9.	ዝቅተኛ የቴክኖሎጂ ሽግግር አገራዊ ምርትና አገልግሎት ተጠቃሚነት.....	5
4.10.	የአካባቢና አየር ንብረት መዘባትና ለውጥ.....	5
4.11.	የወጣቶች ተጠቃሚነት.....	5
4.12.	የአካል ጉዳተኞች እና ተጋላጭ የማህበረሰብ አካላት ከዘርፉ ልማት ፍትሃዊ ተጠቃሚነት.....	5
4.13.	ያልተጠናከረ ቀጠናዊና ዓለም አቀፍ ትብብር.....	5
5.	የፖሊሲው ዋና ግብ.....	5
6.	የፖሊሲው ዓላማዎች.....	5
7.	የፖሊሲ ማሰፈጸሚያ ስልቶች.....	6
7.1.	የኢነርጂ አቅርቦት.....	6
7.2.	የኢነርጂ አጠቃቀም.....	9
7.2.1.	የመኖሪያ ቤት ዘርፍ.....	9
7.2.2.	የትራንስፖርት ዘርፍ.....	10
7.2.3.	የኢንዱስትሪ ዘርፍ.....	10
7.2.4.	የአገልግሎት ዘርፍ.....	11
7.2.5.	የግብርና ዘርፍ.....	11
7.2.6.	ዘርፈ ብዙ ጉዳዮች.....	12

ዓላማ : ለኢነርጂ ሀብት ልማትና አቅርቦት የግሉ ዘርፍ ፋይናንስን ማጎልበት፤ .....	14
8. የፖሊሲ አፈጻጸም ማዕቀፍ.....	15
8.1. የህግ ማዕቀፍ.....	15
8.1.1. ህገ-መንግስት :-.....	15
የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ-መንግስት ስለልማት በግልጽ እንዳስቀመጠው .....	15
8.1.2. የኢነርጂ አዋጅ:.....	15
8.1.3. የመንግስት እና ግል ኢጋርነት አዋጅ ቁጥር 1076/2010.....	16
8.1.4. የአስፈጻሚ አካላትና ተቋማት አዋጆችና ደንቦች.....	16
8.1.5. የባለድርሻ አካላት ተሳትፎ.....	16
9. ፖሊሲውን የማስፈጸም ኃላፊነት ያለበት ተቋም.....	16
10. የባለድርሻ አካላትና ሚናቸው.....	17
11. የፖሊሲ፣ የክትትል፣ የግምገማ እና የክለሳ ሥርዓት .....	17
12. የፖሊሲው ስርጭት.....	18
14.1. የኢነርጂ ጉዳዮች መረጃ አሰባሰብና ስርጭት.....	18
14.2. ኢነርጂ ጉዳዮች ግብረመልስ መሰብሰቢያ ዘዴዎች.....	19

1. መግቢያ

የኢነርጂው ዘርፍ በረጅም ጊዜ የዕድገት ጉዞው ሲታይ በሁሉም የሀገራችን የኢኮኖሚ እና ማህበራዊ ዘርፎች ላይ በሶስት መንገዶች ተፅዕኖዎችን ሲያሳርፍ ቆይቷል። የመጀመሪያው ኢትዮጵያ ነዳጅ አምራች ባለመሆኗ ወደ ሀገር ውስጥ ተገዝተው የሚገቡ የፔትሮሊየም ነዳጅ ውጤቶች አብዛኛውን የወጪ ንግድ ገቢን እየወሰዱ መገኘታቸው፤ ሁለተኛው ሀገሪቱ በፈጣን ሁኔታ እያካሄደች ያለችው የኃይል ዘርፉ ልማት ትልቁን የመንግሥት የመዋዕለ ንዋይ ፍላጎት ድርሻ እየወሰደ መገኘቱ፤ እና በሦስተኛ ደረጃ ኢነርጂ በራሱ ለዘመናዊ ማህበራዊና ኢኮኖሚ ግንባታ መሠረታዊ ግብዓት ወይም አስቸይ ሚናውን እየተጫወተ መሆኑ የሚጠቀሱ ናቸው።

ኢትዮጵያ ከወጪ ንግድ ከምታገኘው ገቢ አብዛኛውን የነዳጅ ውጤቶችን ለመግዛት እያዋለች በመሆኑ በውጭ ምንዛሪ ክምችት ላይ ጫና እያሣረፈ እንደሚገኝ ይታወቃል። የነዳጅ ዋጋ መጨመር በሀገሪቱ ኢኮኖሚና የንግድ ሚዛን ላይ ስጋት ከማሳደሩም በላይ የኢነርጂ የአቅርቦት ደህንነት የማረጋገጥ ሂደት ላይ መዛባትን እየፈጠረ ስለሚገኝ ችግሩን በአጭርና በረጅም ጊዜ በሌላ አማራጭ መፍታት ይጠይቃል።

የሀገር ውስጥ አጠቃላይ የምርት መጠን ባለፉት 11 ዓመታት በየዓመቱ በአማካይ 10 ከመቶ በላይ ዕድገት ሲያዝመዘግብ የቆየ ሲሆን የህዝብ ዕድገቱም በአማካይ በየዓመቱ በ2.3 ከመቶ እያደገ ይገኛል። የሁለቱም ዕድገት በአንድ ላይ የኢነርጂ ፍላጎቱ በከፍተኛ ደረጃ እንዲያደግ አድርገውታል። በአጠቃላይ የዘመናዊ ኢነርጂ ዓይነቶች የሆኑት የኤሌክትሪክ ኃይል እና የነዳጅ ዘይት አቅርቦት ዕድገት እያሳዩ የመጡ ቢሆንም ከአጠቃላይ የኢነርጂ አጠቃቀም አንጻር ሲታዩ ድርሻቸው ከ13 ከመቶ የዘለለ አይደለም። 87 ከመቶ የሚሆነው ህዝባችን አሁንም እየተጠቀመ ያለው የባህላዊ ባዮማስ ኢነርጂን ነው። ይህ ባህላዊ ባዮማስ ኢነርጂ የአጠቃቀም ሂደት በደን መራቆት እና በእናቶችና በህጻናት ጤንነት ላይ እያደረሰ ያለው ተጽዕኖ እጅግ አሳሳቢ ሆኖ የቀጠለ ጉዳይ በመሆኑ ሀገሪቱን በዓለም ካሉ ሀገራት በኢነርጂ ድህነት ዋነኛ ተጠቃሽ አድርጓታል።

የኢነርጂ ዘርፍ ልማቱን ከባህላዊ ባዮማስ ኢነርጂ ወደ ዘመናዊ የኢነርጂ አገልግሎቶች የሚደረገውን ሽግግር ለማፋጠንና መንግስት ያስቀመጠውን የአገር በቀል የኢኮኖሚክ ሪፎርም እንዲሁም የአስር ዓመት ዕቅድ ለማሳካት ከፍተኛ የሆነ የፋይናንስ ፍላጎት ያስፈልጋል። እስካሁን ያለውን ሁኔታ ስንመለከት የኤሌክትሪክ ዘርፉን ለማልማት መንግሥት ከፍተኛውን

የኢንቨስትመንት ድርሻ እየወሰደ ቢሆንም ዘርፉ ወጪውን የሚመልስ የታሪፍ ማስተካከያ ለረጅም ጊዜ ያልተደረገለት በመሆኑ ለከፍተኛ የዕዳ ጫና የዳረገው ከመሆኑም በላይ የአገልግሎት አሰጣጡንም ደካማ አድርጎታል።

በመሆኑም የግለ-ን ዘርፍ ማሳተፍ ወሳኝ እንደሆነ በመታመኑ በ2010 ዓም የወጣው የመንግሥትና ግል አጋርነት የሕግ ማዕቀፍ የግል ባለሀብቶች በኃይል ማመንጨትና ማከፋፈል ዘርፍ እንዲሳተፉ ሰፊ እድል ከፍቷል። ይህን ዕድል የበለጠ በማስፋት የግለ-ዘርፍ ጉልህ አስተዋጽኦ እንዲኖረው በኃይል ማመንጨት፣ የኃይል ማስተላለፍ እና ማሰራጨት ሥራዎች በተለያዩ ተቋማት እንዲከናወኑ ለማድረግ ተጨማሪ ሥራ እየተስራ ይገኛል።

የአገራችን የኢነርጂ ምርት ከካርቦን ልቀት ነጻ በሆኑት በታዳሽ ኢነርጂ ምንጮች ላይ እንዲመሠረትና በቁጠባ ጥቅም ላይ እንዲውል የአየር ንብረት ለውጥን ለመቋቋም ተግባራዊ እየተደረገ ባለው የአረንጓዴ ኢኮኖሚ ልማት ስትራቴጂ ውስጥ ዋና ስትራቴጂ ሆኖ ተቀምጧል። ይህም እ.ኤ.አ በ2030 በተባበሩት መንግስታት የተቀመጠውን የምዕተ-ዓመቱ የልማት ግብ እና ዘላቂ የኢነርጂ ልማት ስትራቴጂ ጋር ተጣጥሞ እየሄደ ይገኛል።

ከ1986 ዓ.ም ጀምሮ በሥራ ላይ ያለው የኢነርጂ ፖሊሲ በታዳሽ ኢነርጂ ላይ ያተኮረ ቢሆንም በአሁኑ ወቅት በዓለማችንና በአገራችን በርካታ ለውጦች የተከሰቱ በመሆኑ ፖሊሲውን ማሻሻል አስፈልጓል። ይህ እንዲሻሻል የተደረገው የኢነርጂ ፖሊሲም መንግስት ካስቀመጠው የሃገር በቀል ኢኮኖሚክ ሪፎርም፣ ከአስር ዓመቱ የልማት ዕቅድ ከአረንጓዴ ኢኮኖሚ ልማት ስትራቴጂ የምዕተ-ዓመቱን የልማት ግቦች ለማሳካት የድርሻውን እንዲወጣ ታስቦ ተዘጋጅቷል። ከዚህም በተጨማሪ እንደ ሶላር ያሉ የታዳሽ ኢነርጂ ምንጮችን ለማምረት የሚረዱ አዋጭ የሆኑ ቴክኖሎጂዎች በዋጋም በጥራትም በስፋት ጥቅም ላይ እየዋሉ በመሆኑ አገራችንም ከኃይድሮ በተጨማሪ የኢነርጂ ቅልቅሉን ለማሳደግ በኢነርጂ ፖሊሲው ትኩረት እንዲሰጠው ተደርግል።

በአጠቃላይ የኢነርጂ ዘርፍ መሠረተ ልማት ከሌሎች የልማት ሥራዎች ቀድሞ በመገኘት ሌሎች የልማት ሥራዎችን በማነቃቃት ለኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ እድገት ጉልህ አስተዋጽኦ ማበርከት ያለበት በመሆኑ ይህ እንዲሻሻል የተደረገው የኢነርጂ ፖሊሲ የኢነርጂ ሀብቶችን በፍታህዊነት፣ በዘላቂነትና በአስተማማኝነት በማልማትና አቅርቦትን በማሳለጥ የህብረተሰቡን ፍትሃዊ ተጠቃሚነትን ለማረጋገጥ እና የሃገር በቀል ኢኮኖሚክ ሪፎርሙን

እና መዋቅራዊ ለውጡን በመደገፍ ፈጣን ሁለንተናዊ እድገት እንዲኖር በማስቻል ከኋላ-ቀር ኢነርጂ አጠቃቀም በመውጣት የኢነርጂ ድህነቱን ማስወግድ ይሆናል።

**2. የዘርፉ ራዕይ**

በ2022 ዓ.ም. ፍትሃዊ፣ ዘላቂ፣ ተወዳዳሪ፣ ከብክለት የጸዳና፣ ተመጣጣኝ ዋጋ ያለው ዘመናዊ የኢነርጂ አቅርቦት የተረጋገጠባት ኢትዮጵያን ማየት ነው።

**3. የኢነርጂ ፖሊሲውን ማሻሻል አስፈላጊነት**

ከ1986 ዓ.ም ጀምሮ በሥራ ላይ ያለው የኢነርጂ ፖሊሲ በታዳሽ ኢነርጂ ላይ ያተኮረ ቢሆንም እስካሁን ድረስ ሳይሻሻል ቆይቷል። ሆኖም በአሁኑ ወቅት በሀገራችንና በዓለም አቀፍ ደረጃ እየተከሰተ ያለው የአየር ንብረት መዛባትና ለውጥ የሚያስከትለውን አሉታዊ ተፅዕኖ ለመቋቋም፣ በአገራችን ተግባራዊ እየሆኑ ያሉ መዋቅራዊና ትራንስፎርሜሽናል ለውጦች የሚጠይቁትን ከፍተኛ የኢነርጂ ፍላጎት በሚፈለገው ፍጥነት/ጊዜ፣ ዓይነትና ጥራት ብሎም በተመጣጣኝ ዋጋ ለማቅረብ እንዲሁም በዘርፉ እየታዩ ያሉትን አዳዲስ የቴክኖሎጂ እምርታዎችን ለመጠቀም ሲባል ፖሊሲውን ማሻሻል አስፈላጊነት።

በዚህ መሰረት የፖሊሲው መሻሻል አስፈላጊነት በሚከተሉት ዋና ዋና ነጥቦች ላይ የተመሰረተ ነው፡

- የኢነርጂ ልማት ከሌሎች ልማቶች ቀድሞ በመገኘት ለኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ እድገት ጉልህ አስተዋፀኦ ማበርከት የሚገባው ቢሆንም በሀገራችን እየተመዘገበ ያለውን ፈጣን የማክሮ ኢኮኖሚ እድገትን ተከትሎ በኢነርጂ ፍላጎት፣ አቅርቦትና ተደራሽነት መካከል ያለውን ልዩነት ማሻሻል የፖሊሲ ትኩረት የሚሻ በመሆኑ፣
- ሀገራችን እምቅ የታዳሽ ኃይል ምንጮች ባለቤት እንደመሆኗ መጠን ከዚህ ሀብቷ የራሷን የኢነርጂ ፍላጎት ከማሟላት ባሻገር ቀጠናዊ የኃይል ትስስሩን እንደመልካም አጋጣሚ በመጠቀም የውጭ ምንዛሪ ምንጭን ለማሳደግ እንዲሁም ዘርፉ በአካባቢው ጂኦፖለቲካዊ መረጋጋት ላይ የሚኖረውን ሚና ከፍተኛ እንዲሆን ለማስቻል፣
- በአገር ደረጃ ከፍተኛ የውጭ ምንዛሪ እያስወጣ ያለውና ለአየር ንብረት ለውጥ መዛባት ምክንያት የሆነውን የፔትሮሊየም ነዳጅ በአሁኑ ወቅት ጥቅም ላይ እየዋሉ ባሉት አዳዲስ ቴክኖሎጂዎች (የኤሌክትሪክ ባቡር እና መኪና፣ በባዮፊዩል የሚንቀሳቀሱ መኪናች፣ ወዘተ ) መጠቀምና መተካት አስፈላጊ በመሆኑ፣
- በአሁኑ ጊዜ አዋጭ የሆኑ ከዋናው የኤሌክትሪክ ቋት እና ከቋቋ ወጭ ያሉ ቴክኖሎጂዎች በስፋት ጥቅም ላይ በማዋል የዘርፉን አገልግሎት አሰጣጥ ለማሻሻል እና ወጪ ቆጣቢ እንዲሆኑ በፖሊሲው ውስጥ እንዲካተቱ ለማድረግ፣

- በተባበሩት መንግስታት ድርጅት አባል ሀገራት የፀደቀውን የ2030 (አኤአ) የዘላቂ የልማት አጀንዳ እና 17ቱን የዘላቂ ልማት ግቦች እንዲሁም የፓሪስ የአየር ንብረት ለውጥ ስምምነት ግቦችን ለማሳካት አስተማማኝ የኢነርጂ ልማት መኖር ወሳኝ በመሆኑ።
- የኢነርጂ ምርትና ስርጭት ከብክለት የፀዳ እንዲሆን እንዲሁም በተጠቃሚው ወገን የኢነርጂ አጠቃቀም ብቃት እንዲሻሻልና የቁጠባ ባህል እንዲዳብር ለማድረግ፤
- የኢነርጂ ግብዓቶችን በሀገር ውስጥ አቅም ለማበልፀግ፤ የሀገር በቀል ሀብት የገበያ ድርሻን ለማሳደግ፤ እንዲሁም የግል ባለሀብቶችን በዘርፉ መሪ ተዋናይ እንዲሆኑ ለማስቻል፤
- በሴቶች ላይ ከኋላ ቀር ኢነርጂ አጠቃቀምና አቅርቦት ጋር በተያያዘ ያሉባቸውን ችግሮች በማስወገድና ራሳቸውን እንዲያበቁ በማድረግ ለኢኮኖሚው እና ለራሳቸው ተጠቃሚ እንዲሆኑ ለማድረግ፤
- የኢነርጂ ዘርፍ በራሱና ከሌሎች ዘርፎች ጋር በሚፈጥረው ጠንካራ መስተጋብር ለወጣቶች የተሻለ የሥራ ዕድልን ለመፍጠር አስፈላጊውን ዕገዛ ለማድረግ፤
- በኢነርጂ አሰራር እና አጠቃቀም የአካል ጉዳተኞች እና ተጋላጭ የማህበረሰብ አካላት ከዘርፉ ልማት ፍትሃዊ ተጠቃሚ መሆናቸውን ለማረጋገጥ፤
- በኃይል ስብጥሩ ላይ ዘመናዊ የኒውክሌር ኃይል ማመንጨትን እና ሌሎች አዋጪ የኢነርጂ ምንጮችን ለማካተት፤ ይህም የፖሊሲውን ትኩረት የሚሻ በመሆኑ፤ ናቸው።

#### 4. ቁልፍ የፖሊሲ ጉዳዮች

##### 4.1. የኢነርጂ ድህነት መኖር (ዝቅተኛ የኢነርጂ አቅርቦት፣ ተደራሽነትና ኢፍትህዊነት)

በሀገራችን አስተማማኝ፣ ጥራቱና ደህንነቱ የተጠበቀ፣ እንዲሁም የማህበራዊና የኢኮኖሚ ልማትን በበቂ ሁኔታ የሚደግፍ የዘመናዊ ኢነርጂ አገልግሎት ባለመኖሩ ምክንያት በኢትዮጵያ ከፍተኛ የኢነርጂ ድህነት ይሰተዋላል። ከአጠቃላይ የሀገሪቱ የኢነርጂ ፍጆታ እስካሁን የዘመናዊ ኢነርጂ (የፔትሮሊየም እና ኤሌክትሪክ) ድርሻ ከ13 ከመቶ የበለጠ አይደለም። አሁን እየቀረበ ያለው የኤሌክትሪክ አገልግሎት ተደራሽነት ከ45 ከመቶ ያልዘለለ ከመሆኑም በላይ ኢፍትህዊነት ያለበት ነው። ዓመታዊ የነፍስ ወከፍ የኤሌክትሪክ ፍጆታ ከ100 ኪሎ ዋት ሰዓት ያልበለጠ ሲሆን ከሰሃራ በታች ባሉ የአፍሪካ ሀገራት ካለው አማካይ (521 ኪሎ ዋት ሰዓት) ጋር ሲነፃፀር በብዙ ርቀት ወደ ኋላ ቀርቷል። ስለሆነም የኤሌክትሪክ አገልግሎት ተደራሽነቱ እመርታዊ ለውጥ እንዲያመጣ ማድረግና ፍትህዊነቱን ማረጋገጥ የዘርፉ አንዱ ቁልፍ ጉዳይ መሆኑ፤

##### 4.2. የአገልግሎት ጥራትና አስተማማኝነት ዝቅተኛ መሆኑ

የኃይል ማመንጨት በአብዛኛው በውሃ ላይ የተመሠረተ በመሆኑ ለአየር ንብረት መዛባት ተጋላጭ መሆኑ በተደጋጋሚ ታይቷል። በተጨማሪም የማስተላለፊያ፣ ማከፋፈያና ማሰራጨ ንዑስ ዘርፉ በበቂ ሁኔታ ያልተዳረሰ፤ የኃይል ፍላጎቱን በበቂ ሁኔታ መሸከም የማይችልና ወቅታዊ ጥገና የማይደረግለት ከመሆኑ ባሻገር ከፍተኛ የሆነ የፋይናንስና የአቅርቦት ውስንነት የሚታይበት ነው። ስለሆነም የዘመናዊ የኃይል ምንጭ ስብጥሩን በማስፋት፤ የማስተላለፊያና ማሰራጨ መሰረተ ልማትን በማጠናከርና የአሰራር ሥርዓቱን በማዘመን የዘርፉን የአገልግሎት ጥራትና አስተማማኝነትን ማረጋገጥ ስለሚገባ፤

**4.3. በዘርፉ ጠንካራ ቁጥጥር/ሬጉላቶሪ ሥርዓት ያለመኖር**

የኢነርጂ ደህንነትና ብቃትን እንዲሁም የጥራት ደረጃዎችን ለማረጋገጥ የሚያስችል ጠንካራ የቁጥጥር/ሬጉላቶሪ ሥርዓት ያልተዘረጋ በመሆኑ የግሉ ዘርፍ፣ ጥቃቅንና አነስተኛ ማህበራት፣ ወዘተ በኢነርጂ ዘርፍ ልማትና ማስራጨት ሥራ ላይ በስፋት እየገቡ ባለመሆኑ ግልጽ የሆኑ የአስራር የህግ ማዕቀፍ የዋጋ ተመን ፖሊሲና የፋይናንስ አቅርቦት አሠራሮች ተግባራዊ ማድረግ አለመቻሉ፤

**4.4. ውጤታማ ያልሆነ የሃይል አጠቃቀም**

የኢነርጂ ማምረቻና መገልገያ መሣሪያዎች ብቃት ዝቅተኛና ኋላቀር በመሆኑ ለኢነርጂ ብክነት ከፍተኛ አስተዋዕኦ እያደረጉ በመሆኑ ኢነርጂ ቆጣቢ በሆኑ አዲስ ቴክኖሎጂዎች መተካት አስፈላጊ በመሆኑ፤

**4.5. የተዛባ ተቋማዊ የፋይናንስ አቋም**

የኃይል አቅርቦት ዘርፉ ከወጪው አንፃር የተመጣጠነ ገቢ እያገኘ ባለመሆኑ የአፕሬሽንና ጥገና ሥራውን በአግባቡ ማከናወን የሚያስችል የፋይናንስ ቁመና መፍጠር አልቻለም፡፡ ዘርፉ የመሠረተ ልማት ግንባታን በፋይናንስ የሚያደርገው ከራሱ ገቢ ብቻ ሳይሆን ከአገር ውስጥና ከአለም አቀፍ የአብዳሪ ተቋማት በሚገኝ ብድር በመሆኑ እና ይህንንም ብድር በአግባቡ ከገቢው መክፈል ባለመቻሉ ለተከማቸ ዕዳ ከመዳረጉ ባሻገር የተዛነፈ የፋይናንስ ሁኔታ እንዲፈጠር ምክንያት መሆኑ፤

**4.6. የግል ባለሀብቶች በዘርፉ ውስጥ ያላቸው ሚና ዝቅተኛነት**

ከባህላዊ የኢነርጂ አጠቃቀም ወደ ዘመናዊ የኢነርጂ አገልግሎቶች የሚደረገውን ሽግግር ለማፋጠን እና የመንግስትን የፋይናንስ ጫና ለመቀነስ በ2010 ዓ.ም የወጣው የመንግሥትና ግል አጋርነት የሕግ ማዕቀፍ የግል ባለሀብቶች በኢነርጂ ዘርፍ እንዲሳተፉ ሰፊ እድል የከፈተ በመሆኑ ይህን ዕድል የበለጠ በማስፋት የግሉ ዘርፉ ጉልህ አስተዋጽኦ እንዲኖረው ምቹ ሁኔታን መፍጠር በማስፈለጉ፤

**4.7. ዘላቂ ያልሆነ የባዮማስ ሀብት አጠቃቀም**

የቤተሰብ ዘርፍ / መኖሪያ ቤቶች/ በኢትዮጵያ ትልቁ የኢነርጂ ተጠቃሚ ሲሆን ከጠቅላላው የኢነርጂ አቅርቦት ውስጥ 87 በመቶ የሚሆነውን የሚጠቀም ዘርፍ ነው፡፡ በቤተሰብ ደረጃ ጥቅም ላይ ከሚውለው ኢነርጂ እስከ 92 በመቶ የሚሆነው የባዮማስ ውጤት ሲሆን አጠቃቀሙም ከፍተኛ ብክነት የሚታይበት እና ለደን መራቅት አንዱ ምክንያት በመሆኑ የአጠቃቀም ብቃቱን ማሻሻል እና የዘመናዊ ኢነርጂ ተጠቃሚነትን ማሳደግ በማስፈለጉ፡

**4.8. ዝቅተኛ ተቋማዊ ብቃትና የሰው ሀይል አቅም**

በኢትዮጵያ የኢነርጂ ዘርፍ ውስጥ ከሚታዩት ዋነኛ ማነቆዎች አንዱ የሰው ኃይል አቅም ውስንነት፣ በቴክኖሎጂ ያልተደገፈ አሰራርና የፕሮጀክቶች የአስተዳደር ድክመት እንዲሁም ያልተረጋጋ ተቋማዊ አደረጃጀት የሚንፀባረቅበት በመሆኑ የዘርፉን ልማት ለማፋጠን በሥራ አመራር፣ በመዋዕለ ነዋይ ፍሰት፣ በቴክኖሎጂ፣ በዕውቀት እና በተቋማዊ አደረጃጀት ላይ ሁለንተናዊ ለውጥ ማምጣት በማስፈለጉ፤



**4.9. ዝቅተኛ የቴክኖሎጂ ሽግግር አገራዊ ምርትና አገልግሎት ተጠቃሚነት**

ሀገራችን ከወጪ ንግድ ከምታገኘው ገቢ አብዛኛውን የምታውለው የነዳጅ ውጤቶችን ለመግዛት ነው። ይህ ሁኔታም በውጭ ምንዛሪ ክምችት ላይ ከፍተኛ ጫና እያሳደረ ሲሆን ዓለም አቀፍ የነዳጅ ዋጋ በጨመረ ቁጥር በኢኮኖሚውና ማህበራዊ ዘርፍ ላይ የሚያሳድረው አሉታዊ ጫና ከፍተኛ እንደሆነ ታይቷል። በአጠቃላይ በኢኮኖሚ ዘርፉ ወጭ ቆጣቢ እና ፍትሃዊ አጠቃቀም ለማስፈን፤ በረጅም ጊዜ አማራጭ ሀገራዊ ምርት እንዲኖር ማድረግና በአጭር ጊዜ ነዳጅን በአማራጭ ቴክኖሎጂዎች የመተካትና በዘርፉ የቴክኖሎጂ ሽግግር ማድረግ በማስፈለጉ፤

**4.10. የአካባቢና አየር ንብረት መዛባትና ለውጥ**

በዓለም አቀፍ ደረጃ እየተከሰተ የሚገኘው የአካባቢና የአየር ንብረት ለውጥ በኢኮኖሚው ዘርፍ ላይ የራሱ ተፅዕኖ እያሳረፈ በመሆኑ እና በውሃ ላይ በዋናነት ለተመሰረተው የአገራችን የኤሌክትሪክ የኃይል አቅርቦት ችግር ውስጥ እየከተተው በመገኘቱ ተጽዕኖውን ለመቋቋም የሚያስችል የአረንጓዴ ልማትን ስትራቴጂ በተቀናጀ መንገድ ለመተግበር በማስፈለጉ፤

**4.11. የወጣቶች ተጠቃሚነት**

የኢኮኖሚው ዘርፍ በራሱ እና ለሌሎች ዘርፎች በሚሰጠው አገልግሎት ለወጣቶች ስራ ፈጠራ የሚጫወተው ሚና ከፍተኛ በመሆኑ ትኩረት ሰጥቶ መስራት በማስፈለጉ፤

**4.12. የአካል ጉዳተኞች እና ተጋላጭ የማህበረሰብ አካላት ከዘርፉ ልማት ፍትሃዊ ተጠቃሚነት**

የኢኮኖሚ ዘርፉ በዚህ ረገድ ግልፅ የሆነ ፖሊሲ የሌለው በመሆኑ ትኩረት ሰጥቶ በፖሊሲው ማካተት በማስፈለጉ፤

**4.13. ያልተጠናከረ ቀጠናዊና ዓለም አቀፍ ትብብር**

ሀገራችን ካላት የታዳሽ ኢኮኖሚ ሃብት አንፃር ቀጠናዊ ትብብር በኤሌክትሪክ ዘርፉ በተወሰነ ደረጃ ያለ ቢሆንም የበለጠ ማጠናከርና በሌሎች ኢኮኖሚ ዘርፎችም ቀጠናዊ ትስስርን ተግባራዊ ማድረግ አስፈላጊ በመሆኑ፤

**5. የፖሊሲው ዋና ግብ**

የፖሊሲው ዋና ግብ በፍታህዊነት፤ ዘላቂና አስተማማኝ በሆነ አግባብ የሀገሪቱን የኢኮኖሚ ሃብት በማልማትና አቅርቦቱን በማሳለጥ የዜጎችን ተጠቃሚነት ለማረጋገጥ እንዲሁም የሃገር በቀል የኢኮኖሚክ ሪፎርሙንና መዋቅራዊ ለውጡን በመደገፍ በሀገሪቱ ፈጣንና ሁለንተናዊ ብልጽግና እንዲኖር ለማስቻል ነው።

**6. የፖሊሲው ዓላማዎች**

ከላይ የተጠቀሱትን ቁልፍ የፖሊሲ ጉዳዮችን ለመፍታት የኢኮኖሚ ፖሊሲው የሚከተሉትን ዋና ዓላማዎች ይኖሩታል፤

1. ተደራሽና ተመጣጣኝ ዋጋ ያለው ዘመናዊ ኢኮኖሚ ለሁሉም ዘርፎች መቅረቡን ማረጋገጥ፤
2. የኢኮኖሚ ብቃትና ቁጠባን እንዲሁም የተለያዩ የታዳሽ ኢኮኖሚ ምንጮችን ስብጥር አዋጭ በሆነ አግባብ በማልማት የአቅርቦት ደህንነትና አስተማማኝነቱን ማሳደግ፤
3. የኢኮኖሚ ዘርፍ አስተዳደርንና የተቋም አቅም ግንባታን ማሻሻል፤
4. የኢኮኖሚ ዘርፉን የፋይናንስ ጤናማነት ማረጋገጥ፤

5. የግል ባለሀብቶች ተሳትፎን ማበረታታትና በዘርፉ በሚደረገው ኢንቨስትመንት የመሪነት ሚና እንዲኖራቸው ምቹ ሁኔታን መፍጠር፤
6. የኢነርጂ አቅርቦትና አጠቃቀምን መካከለኛ ገቢ ካላቸው አገሮች ደረጃ በማድረስ የኢነርጂ ድህነትን ማጥፋት፤
7. በኢነርጂ አቅርቦት የሂደት ሠንሰለትና ልማት ውስጥ የሴቶች ተጠቃሚነትን፣ ተሳታፊነትንና ውሳኔ ሠጪነትን ማሳደግ፤
8. የወጣቶችን፣ አካል ጉዳተኛ የሆኑና ተጋላጭ የማህበረሰብ ክፍሎችን ተጠቃሚነት በማስፋትና ሰፊ የስራ እድል እንዲፈጠር በማድረግ የማህበራዊና የኢኮኖሚ ዘርፎች በሚገባ እንዲነቃቁ ማድረግ፤
9. የኢነርጂ አቅርቦትና አጠቃቀም የአካባቢያዊና ማህበራዊ ደህንነትንና ዘላቂነትን የተከተለ መሆኑን ማረጋገጥ፤
10. ቀጠናዊ የሃይል ትስስርን በማበረታታት ታዳሽ ኢነርጂን በተወዳዳሪነት በማቅረብ የቀጠናውን ምጣኔ ሀብታዊ ውህድንን ማፋጠን፤

## 7. የፖሊሲዉ ማስፈጸሚያ ስልቶች

### 7.1. የኢነርጂ አቅርቦት

#### ሀ. የኤሌክትሪክ ዘርፍ

**ዓላማ - 1:** በዋጋ ተመጣጣኝ የሆነ የኤሌክትሪክ ተደራሽነትን ማረጋገጥ፤

##### የማስፈጸሚያ ስልቶች

- ✓ የብሄራዊ የኤሌክትሪክ ቋት ሽፋንን በፍትሃዊነት በጥራትና ወጪ ቆጣቢ በሆነ መንገድ የአጭር፤ የመካከለኛና የረጅም ጊዜ የልማት ዕቅድ ላይ በመመስረት የማልማት ስራን በቅንጅት መተግበር፤
- ✓ የኤሌክትሪክ አዉታሩን ልማት፤ አመራረቱንና አጠቃቀሙን ወጪ ቆጣቢ እንዲሆን በማድረግ የኤሌክትሪክ ዋጋን ተመጣጣኝ እንዲሆን ማድረግ፤
- ✓ የዜጎችን የመክፈል አቅም ያገናዘበ የኤሌክትሪክ አቅርቦት ስርዓትና ደንብ መዘርጋት፤
- ✓ በኤሌክትሪክ ዘርፍ የአገር ውስጥ የግብዓት አምራቾችንና ኮንትራክተሮችን አቅም ከፍ ለማድረግ መደገፍ፤
- ✓ የኤሌክትሪክ መሰረተ ልማትን ከሌሎች ሴክተር ልማት ፕሮግራሞች ጋር በቅንጅት መስራት፤
- ✓ ከብሄራዊ የኤሌክትሪክ ቋት ጋር ያልተያያዙ ታዳሽ የኃይል ምንጮችን ልማት እንዲስፋፋ ማድረግ፤

**ዓላማ - 2:** የኤሌክትሪክ አቅርቦት ጥራት፣ ደህንነትና አስተማማኝነቱን ማረጋገጥ፤

##### የማስፈጸሚያ ስልቶች

- ✓ ለውሃ ኃይል የተሰጠው ልዩ ትኩረት እንደተጠበቀ ሆኖ የኤሌክትሪክ አቅርቦቱን ይበልጥ አስተማማኝ ለማድረግ የሌሎች የታዳሽ ኃይል ምንጮችን በማልማት የኃይል ማመንጨት ስብጥርን ማሳደግ፤
- ✓ የኒውክሊየር ኢነርጂን ለኤሌክትሪክ ኃይል ማመንጫነት ለመጠቀም አስፈላጊውን ዝግጅት ማድረግ እና ወደ ተግባር መግባት፤
- ✓ ኢንደስትሪዎች በተቀናጀ አሰራር የሃይል አቅርቦት እንዲያገኙ ለማድረግ የመሰረተ ልማትን በሰፊው መገንባት፤

- ✓ የኤሌክትሪክ ስራ ተቋራጮች የብቃት ማረጋገጫ ስርዓት መዘርጋት፤ ስታንዳርዶችና ኮዶችን ማዘጋጀት፤
- ✓ የኤሌክትሪክ ሃይል ብክነትን ለመቀነስ የሚያስችሉ መመሪያዎችን ፤ ደንቦችንና የብቃት ደረጃዎችን ማዘጋጀትና መተግበር እንዲሁም አፈጻጸማቸውን መከታተል፤

**ዓላማ - 3:** የኤሌክትሪክ ዘርፍን የአስተዳደር እና የተቋማትን አቅም ማሻሻል፤

**የማስፈጸሚያ ስልቶች**

- ✓ በዘርፉ የአስተዳደር ነጻነት፤ ገለልተኝነት፤ ግልጽኝነት፤ ተጠያቂነትና ብቃትን መሰረት ያደረግ የአሰራር ሥርዓት እንዲኖር የህግ ማዕቀፉን መከለስና ወቅታዊ ማድረግ፤
- ✓ የኤሌክትሪክ ዘርፉን የተሟላ መረጃ ስርአት በመገንባት ለሁሉም ባለድርሻ አካላት እንደየፍላጎታቸው ተደራሽ እንዲሆን ማድረግ፤
- ✓ በኃይል ማመንጨት፤ ማስተላለፍና ማስራጨት ዘርፍ ላይ የምርምርና ስርጸት ስራዎችን ማስፋፋት፤
- ✓ የግል ባለሀብቱ ፤ ማህበረሰቡና የህብረት ስራ ማህበራትን በተለያዩ ስራዎች ላይ በቀጥታና በተዘዋዋሪ ተዋናይ እንዲሆኑ የአቅም ግንባታ ፕሮግራሞችን ማዘጋጀትና ብቃታቸውን አጎልብቶ ከዘርፉ ተጠቃሚ እንዲሆኑ ማድረግ
- ✓ የዘርፉን የተቋም ግንባታና የተቆጣጣሪ ባለስልጣኑን አቅም ማሳደግ፤

**ዓላማ - 4:** የኤሌክትሪክ ዘርፉን የፋይናንስ ጤናማነትን ማረጋገጥ፤

**የማስፈጸሚያ ስልቶች**

- ✓ የኤሌክትሪክ ስራ ታሪፍን ከምክንያታዊ ወጭ ጋር ተመጣጣኝ በሆነና በግልጽ አሰራር እንዲመራ ማድረግ፤
- ✓ የመሰረተ ልማቶች ተገቢውን የአዋጭነት ጥናት መሰረት በማድረግ ግንባታቸው እንዲከናወን ማድረግ፤
- ✓ አዳዲስ ወጭ ቆጣቢ የሆኑ አሰራሮች እንዲተገበሩ ማድረግ፤
- ✓ የዘርፉን ተጓዳኝ ገቢ ማስገኛ ብቃት የሚጨምሩ ስራዎችን በመለየት በህግ ማዕቀፍ መደገፍና መተግበር፤
- ✓ ዘመናዊ ቴክኖሎጂዎችንና የዘርፉን ዲጂታላይዜሽን የሚደግፍ የህግ ማዕቀፍ በማዘጋጀት ከቴክኖሎጂ መጠቀም የሚያስኘውን ውጤታማነትን ማጎልበት፤

**ዓላማ - 5:** የግል ባለሀብቶችን በኤሌክትሪክ ዘርፍ ያላቸውን ተሳትፎ ማሳደግ

**የማስፈጸሚያ ስልቶች**

- ✓ በኤሌክትሪክ ኃይል ማመንጨት፤ ማስተላለፍ፤ ማስራጨት እና መሸጥ ስራዎች ላይ በየደረጃው ለሚሳተፉ የውጭና የአገር ውስጥ ባለሀብቶች አነቃቂ አዳዲስ ማበረታቻዎችን በጥናት በመለየት መተግበር፤
- ✓ ተወዳዳሪነትን የሚያበረታታ የኃይል ሽያጭና የአገልግሎት ታሪፍ ስርዓት መተግበር፤

**ዓላማ - 6 :** ቀጠናዊ የኤሌክትሪክ ሃይል ንግድን ማጠናከር

**የማስፈጸሚያ ስልቶች**

- ✓ በቀጠናው ከሚገኙ አገራት ጋር የኃይል መሰረተ ልማት ትስስርን ማስፋፋት፤
- ✓ ቀጠናዊ የኃይል ግብይትን ከባለድርሻ አካላት ጋር በመሆን የህግ ማዕቀፎች እንዲኖሩት ማድረግ፤
- ✓ ቀጠናዊ የኃይል ግብይትን የሚያጠናክሩ ትብብሮችን ማስፋፋት፤
- ✓ የምስራቅ አፍሪካ የሃይል ትስስር የተቋቋመበትን ዓላማ እንዲያስፈጽም ድጋፍ ማድረግ፤

**ለ. ባዮኢነርጂ ዘርፍ**

**ዓላማ - 1: በዋጋ ተመጣጣኝ የሆነ የባዮኢነርጂ ምንጮችና ቴክኖሎጂዎች ተደራሽነትን ማረጋገጥ**

**የማስፈጸሚያ ስልቶች**

- ✓ የባዮኢነርጂ ምንጮችና ቴክኖሎጂዎችን በቅንጅት ማልማትና ተደራሽ ማድረግ፤
- ✓ የባዮኢነርጂ ቴክኖሎጂዎች በአዋጭነት ጥናት ላይ የተመሰረቱ ማድረግ፤
- ✓ ባዮፊዩል ለኢነርጂ አገልግሎት እንዲውል ማስፋፋት፤
- ✓ እንሰሳት አርቢዎች የባዮጋዝ ቴክኖሎጂን ለኢነርጂ ምንጭነትና ለማዳበሪያነት እንዲጠቀሙ ማበረታታት፤
- ✓ የባዮኢነርጂ ምንጮችና ቴክኖሎጂዎች የስርወትና ምርምር ስራዎችን ማስፋፋት፤
- ✓ የባዮኢነርጂ ምንጮች ለኤሌክትሪክ ማመንጨት አገልግሎት እንዲውሉ ማስቻል፤
- ✓ የባዮኢነርጂ ተረፈ ምርቶችን መልሶ የመጠቀም አሰራር መዘርጋት፤

**ዓላማ - 2: የባዮኢነርጂ ቴክኖሎጂ አጠቃቀም ብቃት፣ ደህንነትና አስተማማኝነቱን ማረጋገጥ**

**የማስፈጸሚያ ስልቶች**

- ✓ ተስማሚና ብቃት ያላቸው የኢነርጂ ቴክኖሎጂዎችን ማፍለቅ፤ ማሻሻል እና ማላመድ፤
- ✓ የተሻሻሉ የማብሰያ ቴክኖሎጂዎች የጥራት ደረጃ ማስጠበቅ፤
- ✓ ብክነትን ለመቀነስ የሚያስችሉ ስልቶችን፣ መመሪያዎችን ፣ ደንቦችን ማውጣትና መተግበር፤
- ✓ የቁጠባ ባህልን የሚያበረታቱ የሃይል ቆጣቢ መገልገያዎችን ለሚጠቀሙ ተጠቃሚዎች የተለየ ማበረታቻ እንዲኖር ማድረግ፤
- ✓ የቁጠባ ባህልን ለማጎልበት ለተጠቃሚዎች ትምህርትና ስልጠና መስጠት፤

**ዓላማ 3. ተቋማዊ አቅምን መገንባት፤**

**ማስፈጸሚያ ስልቶች**

- ✓ የዘርፉን ህግ ማዕቀፍ መከለስና ወቅታዊ ማድረግ፤
- ✓ የባዮኢነርጂ ምንጮችና ቴክኖሎጂዎች የብቃት ማረጋገጫ ስርዓት መዘርጋት፤ ዓለም አቀፍ ተቀባይነት ያላቸው ስታንዳርዶችና ኮዶችን ማዘጋጀትና መተግበር፤
- ✓ የባዮኢነርጂ ቴክኖሎጂ የዕውቀት ማበልጸጊያ ማዕከላት እንዲሁም የሙከራና ስርቶ ማሳያዎችን ማስፋፋት፤
- ✓ የባዮኢነርጂ ምንጭና ቴክኖሎጂ ልማት በትምህርት ካሪኩለም ለማካተት ከተለያዩ የምርምር ተቋማት፤

የኔቨርስቲዎች ጋር በቅንጅት መስራት፤

- ✓ የባዮኢነርጂ በገጠር ልማት ማስፋፊያ ፓኬጅ ውስጥ ማካተት፤

**ዓላማ - 4 : የግል ባለሀብቶች ያላቸውን ተሳትፎ ማሳደግ**

**የማስፈጸሚያ ስልቶች**

- ✓ ለግል ባለሀብቱ ገበያ ተኮር የባዮኢነርጂ ልማት እንዲሳተፍ ምቹ ሁኔታዎችን መፍጠር፤
- ✓ በየደረጃው ለሚሳተፉ የውጭና የአገር ውስጥ ባለሀብቶች አነቃቂ አዳዲስ ማበረታቻዎችን በጥናት በመለየት መተግበር፤
- ✓ የግል ባለሀብቱ የድጋፍና የዕውቀት ሽግግር ስርዓት መፍጠር፤

**ሐ. ሃይድሮ ካርቦን ዘርፍ**

**ግብ - 1: የሃይድሮካርቦን (የፔትሮሊየምና የድንጋይ ክሰል) ምርቶች አቅርቦትን ማረጋገጥ**

**የማስፈጸሚያ ስልቶች**

- ✓ በቂ ስትራቴጂያዊ የመጠባበቂያ ነዳጅ አቅምን መፍጠር፤
- ✓ እንዳስፈላጊነቱ የነዳጅ ማጣሪያ በሀገር ውስጥ ማቋቋም፤
- ✓ የነዳጅ ማጠራቀሚያ፣ ማከማቻና የየችርቻሮ ጣቢያዎች ብዛታቸውንና ስነምድራዊ ሥርጭታቸውን ሚዛናዊ በሆነ መልኩ ማስፋፋት፤
- ✓ በአገር ውስጥ የተፈጥሮ ጋዝ ለመጠቀም የሚያስፈልገውን መሰረተ ልማቶችንና ቴክኖሎጂዎች መገንባት፤

**ግብ - 2: ከውጭ በሚገቡ የነዳጅ ምርቶች ላይ ያለውን ጥገኝነት መቀነስ**

**የማስፈጸሚያ ስልቶች**

- ✓ በኤሌክትሪክ ኃይል ለሚንቀሳቀሱ ተሽከርካሪዎች ምቹ መሰረተ ልማት መገንባት፤
- ✓ በባዮፊዩል ኃይል የሚንቀሳቀሱ ተሽከርካሪዎችን ማበረታታት ፤
- ✓ የህዝብ ማመላለሻ አገልግሎቶችን አቅርቦትና ብቃት መጨመር፤
- ✓ ለመብራት አገልግሎትና ለማብሰያነት እየዋለ ያለውን ኬሮሲን (ላምባን) በታዳሽ ኢነርጂ ሲስተሞች እንዲለወጥ ማበረታታት፤

**7.2. የኢነርጂ አጠቃቀም**

**7.2.1. የመኖሪያ ቤት ዘርፍ**

**ዓላማ - 1 :- የኢነርጂ ቆጣቢ መገልገያዎችን አቅርቦትና ተጠቃሚነትን ማበረታታትና ማረጋገጥ፤**

**የማስፈጸሚያ ስልቶች**

- ✓ የተሻሻሉ የኢነርጂ ቆጣቢ መገልገያ ቴክኖሎጂዎች እንዲለሙ ማበረታታትና ጥቅም ላይ እንዲውሉ ማስተዋወቅ፤
- ✓ የተሻሻሉና ኢነርጂ ቆጣቢ መገልገያ ቁሶችን በፍጥነትና በብዛት አቅርቦት እንዲኖር ማድረግ፤
- ✓ ዘመናዊ የኢነርጂ ቴክኖሎጂዎችን ለመጠቀም የሚያስችል የፋይናንስ ማበረታቻ ስርዓትን መተግበር፤
- ✓ በተሻሻሉ የኢነርጂ ቆጣቢ ቴክኖሎጂዎች ላይ የሚደረግ ጥናት፣ ምርምር እና ስርጸትን መደገፍ፤
- ✓ በኢነርጂ ብቃት እና ቁጠባ የህብረተሰቡን ግንዛቤ ማሳደግ፤
- ✓ የመኖሪያ ቤት የኢነርጂ አጠቃቀም ደንቦችንና የብቃት መለኪያ መስፈርቶችን ማዘጋጀት፤
- ✓ የቴክኖሎጂ ሽግግር እና የሃገር በቀል ፈጠራን ማበረታታት፤

**7.2.2. የትራንስፖርት ዘርፍ**

**ዓላማ :-**

- 1 ብዙኃን ማጓጓዣ ትራንስፖርትን ማስፋፋትና ማበረታታት፤
- 2 የፔዳል ትራንስፖርት አማራጮች እንዲስፋፉ ማድረግ፤
- 3 ግዙፍ የጭነት ተሽከርካሪዎችን ጥቅም ላይ ማዋል፤
- 4 ኢነርጂ ቆጣቢ የሆኑ የትራንስፖርት አማራጭ አውታሮች እንዲኖሩ ማድረግ፤
- 5 የፔትሮሊዩም ድጎማንና ጥገኛነትን መቀነስ፤

**የማስፈጸሚያ ስልቶች**

- ✓ ከፔትሮሊየም ውጭ የሆነን የኢነርጂ አማራጮችን የሚጠቀሙ የትራንስፖርት የቴክኖሎጂዎችን ማብዛትና ማበረታታት፤
- ✓ ሞተር አልባ የትራንስፖርት አማራጭን ለአጫጭር ርቀት እንደ አማራጭ መጠቀምን ማበረታታት፤
- ✓ ኢታኖልንና ባዮ-ፊውልን የመደባለቅ ምጣኔን ማሳደግ፤
- ✓ የኢነርጂ ቆጣቢ የትራንስፖርት ቴክኖሎጂዎችን በሃገር በቀል አምራቾች እንዲገጣጠሙና እንዲመረቱ ማበረታታት፤
- ✓ የኤሌክትሪክ ተሽከርካሪዎች ጥቅም ላይ እንዲውሉ ማበረታቻዎችን ማመቻቸት፤
- ✓ የኢነርጂ አጠቃቀማቸው ውጤታም ያልሆኑ ተሽከርካሪዎችን ማስወገድ ነዳጅ ቆጣቢዎችን ማበረታታት፤
- ✓ ኢነርጂ ቆጣቢ የሆኑ የመንገድ አውታሮች፣ የከተማ ልማትና የትራፊክ ፍሰት እንዲቀላጠፍ የተቀናጀ አሰራር እንዲኖር ማድረግ፤
- ✓ በኢነርጂ ብቃትና ቁጠባ በዘርፉ ውስጥ ያሉትን ባለድርሻ አካላት ግንዛቤን ማሳደግ፤
- ✓ የቴክኖሎጂ ሽግግርና የሃገር በቀል ፈጠራን ማበረታታት፤

**7.2.3. የኢንዱስትሪ ዘርፍ**

**ዓላማ :-**

- 1 የኢንዱስትሪዎች ኢነርጂ አጠቃቀም ብቃትና ቁጠባ ማሳደግ፤

**የማስፈጸሚያ ስልቶች**

- ✓ ኢነርጂ ቆጣቢ አሰራሮችንና ቴክኖሎጂዎችን ማበረታታትና መደገፍ፤
- ✓ ኢነርጂ አባካኝ የሆኑ ማሽኖችን ከሰራ ውጭ እንዲሆኑ የሚያስችል አሰራርን መዘርጋት፤
- ✓ ኢንደስትሪዎችና መስኖ ልማቶች የሚፈልጉትን የሃይል መጠን በራሳቸው እንዲያመነጩ ማበረታታት፤
- ✓ የኢነርጂ ኦዲት ደንብ ማውጣት ፣ የኢነርጂ ኦዲት ተቋማት እንዲፈጠሩ ማገዝ ፣ አቅም መገንባት እና ወቅታዊ የኃይል አጠቃቀም ኦዲት በተገቢው ጊዜ እንዲሰራ ማድረግ፤
- ✓ የተሻሻሉና ኢነርጂ ቆጣቢ መገልገያ ቁሶችን ኢንደስትሪዎች እንዲጠቀሙ የሚያስገድዱ የህግ ማዕቀፎችንና የብቃት ደረጃዎችን ማዘጋጀት፤
- ✓ ኢንደስትሪዎችና መስኖ ልማቶች ታዳሽ የኤሌክትሪክ አማራጮችን በራሳቸው እንዲገነቡ ማበረታታት፤

**7.2.4. የአገልግሎት ዘርፍ**

ዓላማ :- ዘመናዊና ኢነርጂ ቆጣቢ ቴክኖሎጂዎችን መጠቀምን ማሳደግ

**ማስፈጸሚያ ስልቶች**

- ✓ በኢነርጂ ብቃትና ቁጠባ በዘርፉ ውስጥ ያሉትን ባለድርሻ አካላት ግንዛቤን ማሳደግ፤
- ✓ የተሻሻሉና ኢነርጂ ቆጣቢ መገልገያ ቁሶችን በአገልግሎቱ ዘርፍ ውስጥ በጥቅም ላይ እንዲውሉ ማበረታታት፤
- ✓ የተሻሻሉና ኢነርጂ ቆጣቢ መገልገያ ቁሶችን በአገልግሎቱ ዘርፍ ውስጥ መጠቀምን የሚያስገድዱ የህግ ማዕቀፎችንና የብቃት ደረጃዎችን ማዘጋጀት፤
- ✓ አገልግሎት ሰጪዎች ታዳሽ የኤሌክትሪክ አማራጮችን እንዲጠቀሙ ማበረታታት፤
- ✓ ኢነርጂ ቆጣቢ ቴክኖሎጂዎችን ለመጠቀም የሚያስችል የፋይናንስ ማበረታቻ ስርአትን መተግበር፤

**7.2.5. የግብርና ዘርፍ**

ዓላማ :-

1. ለግብርና ስራዎች ዘመናዊና ኢነርጂ ቆጣቢ ቴክኖሎጂዎችን መጠቀምን ማሳደግ፤
- 2.

**ማስፈጸሚያ ስልቶች**

- ✓ አማራጭ ኢነርጂ ቆጣቢ ቴክኖሎጂዎችን ለግብርናው ዘርፍ በሚውል መልኩ ማልማትና ማስፋፋት፤
- ✓ ኢነርጂ ቆጣቢ ቴክኖሎጂዎችን ለግብርና ባለሙያዎች፣ አርብቶ አደሩንና አርሶ አደሩን ማስተዋወቅና ስልጠና መስጠት፤
- ✓ የባዮ-ፊዩልና የግብርና ተረፈ ምርቶችን በመጠቀም ኢነርጂ ማመንጨትና አርብቶ አደሩንና አርሶ አደሩን ለራስ ፍጆታ እንዲጠቀሙ ማብቃትና ማበረታታት
- ✓ ኢነርጂ ቆጣቢ ቴክኖሎጂዎችን ለመጠቀም የሚያስችል የፋይናንስ ማበረታቻ ስርአትን መተግበር

**7.2.6. ዘርፈ ብዙ ጉዳዮች**

**ሀ. የሴቶች ጉዳይ**

ዓላማ :- በኢነርጂ ልማትና አስተዳደር እንዲሁም አገልግሎት የሴቶችን ተሳትፎ በማበረታታት የስርዓተ ስታፍትራት ማረጋገጥ፤

**የማስፈጸሚያ ስልቶች**

- ✓ የዘመናዊና ታዳሽ የኢነርጂ ምንጮችን በማልማት ሂደት የሴቶችን ተሳትፎ ለማሳደግ የማበረታቻ ስርዓት ማበጀት ፤
- ✓ የስርዓተ ጾታ ስብጥርን የሚያሳይ የመረጃ አያያዝ ፤ ግምገማና የተስተካከለ ምጣኔ እንዲኖር የሚረዳ ግልጽ አሰራርን መዘርጋት፤
- ✓ በኢነርጂ ዘርፍ ላይ የሴቶችን የትምህርት ዝግጅትና ስልጠና በማሳደግ በኢነርጂ ዘርፉ ውስጥ ወደ ውሳኔ ስጪነት እንዲመጡ ለማድረግ የሚረዱ አሰራሮችን ማበረታታት፤
- ✓ ሴቶች የዘመናዊ የኢነርጂ ቴክኖሎጂዎችን ለመጠቀም የሚያስችላቸውን የፋይናንስ አቅርቦት ማመቻቸት

**ለ. የአካል ጉዳተኞች እና ሌሎች ተጋላጭ የህብረተሰብ ክፍሎች**

ዓላማ :- የአካል ጉዳተኞች እና ሌሎች ተጋላጭ የህብረተሰብ ክፍሎች በኢነርጂ ልማትና አስተዳደር ስራዎች ላይ ያላቸውን የአመራር የውሳኔ ሰጭነት እና ተጠቃሚነት ተሳትፎ ማሳደግ

**የማስፈጸሚያ ስልቶች**

- ✓ የአካል ጉዳተኞች እና ሌሎች ተጋላጭ የህብረተሰብ ክፍሎች በኢነርጂ ዘርፉ ተጠቃሚነታቸውን ለማሳደግ አግባብ ያላቸው ቴክኖሎጂዎች እና የአሰራር ፕሮሲደሮች ጥቅም ላይ ማዋል፤
- ✓ የዘመናዊና ታዳሽ የኢነርጂ ምንጮችን በማልማት ስራ ላይ የአካል ጉዳተኞች ሌሎች ተጋላጭ የህብረተሰብ ክፍሎች ተሳትፎ እንዲጨምር ማበረታቻ ስርዓት ማበጀት፤

**ሐ. የወጣቶች ተሳትፎና ተጠቃሚነት**

ዓላማ :- ወጣቶች በኢነርጂ ልማትና አስተዳደር ስራዎች እና በሌሎች ዘርፎች ላይ ያላቸውን ሚና እና ተጠቃሚነት ማሳደግ፤

**የማስፈጸሚያ ስልቶች**

- ✓ የዘመናዊና ታዳሽ የኢነርጂ ምንጮችን በማልማት ስራ ላይ የወጣቶች ተሳትፎ እንዲጨምር ማበረታቻ፤
- ✓ የቴክኖሎጂ ፈጣሪ የሆኑ ወጣቶች በጥናት ፣ ምርምር እና ስርጸት ሥራ ላይ ተሳትፏቸውን ማሳደግና የፋይናንስ አቅርቦቱን ማመቻቸት
- ✓ ለወጣቶች ስራ ፈጠራና የስራ ዕድል ለሚያመቻቹ አካላት የኢነርጂ አቅርቦት በአስተማማኝ ሁኔታ ማድረስ፤



**መ. የአካባቢና ማህበራዊ ዘርፍ**

ግብ:- የአካባቢያዊና ማህበራዊ ደህንነትንና ዘላቂነትን ያረጋገጠ የኢነርጂ ልማትን ዕውን ማድረግ የማስፈጸሚያ ስልቶች

- ✓ የአካባቢያዊና ማህበራዊ ደህንነትን ለማስጠበቅ የወጡ ህጎችና ደንቦችን በዘላቂነት ማስጠበቅና የማስፈጸም አቅምን ማሳደግ
- ✓ ዓለም አቀፍ ተቀባይነት ያለውና በየጊዜው በሚሻሻል መልኩ የደህንነት ኮዶች መቅረጽና እንዲተገበር ማድረግ
- ✓ የሃይል ማመንጫ ግድቦችን በደለል እንዳይሞሉ ተገቢውን የተፋሰስ ልማትን መደገፍ፤
- ✓ ለታዳሽ ሃይል ግንባታ የሚያበረታቱ አስራሮችን መቅረጽና መተግበር፤
- ✓ ኢነርጂን ለምርታማነት ፣ ለገቢ ማስገኛና ለስራ ፈጠራ እንዲውል ማበረታታት፤

**ረ. የኢነርጂ ዘርፍ የፋይናንስ ድጋፍ**

**I. የመንግስት የፋይናንስ ድጋፍ**

ዓላማ :-

1. ለኢነርጂ መሠረተ ልማትና አስተዳደር በቂ ፋይናንስ እንዲኖር ማድረግ፤
2. የፋይናንስን ውጤታማነትና ቀልጣፋ አጠቃቀምን ማረጋገጥ፤
3. የኢነርጂ ፈንድ ማቋቋምና ተዘዋዋሪ የኢነርጂ ልማት ፈንድ ለዘላቂ የኢነርጂ ልማት ማዋል፤

**ማስፈጸሚያ ስልቶች**

- ✓ ለኢነርጂ ዘርፍ ኢንቨስትመንት አዋጪ ጥናትና ፕሮፖዛሎችን በጥራት ማዘጋጀትና ማቅረብ፤
- ✓ የኢነርጂ ዘርፍ የኢንቨስትመንት ዕቅዶችን ከአጠቃላይ ማህበራዊ-ኢኮኖሚያዊ የልማት እቅዶች ጋር ማጣጣም፤
- ✓ አማራጭ እና አዳዲስ የመንግሥት ፋይናንስ ዘዴዎችን ማበረታታት፤
- ✓ በዘርፉ ያለውን የፋይናንስ አስተዳደር አቅምን ማጠናከር፤
- ✓ የገጠር ኢነርጂ ማስፋፊያ ፈንድን ለማስተዳደር ደንብና መመሪያን ማዘጋጀትና መተግበር፤
- ✓ የኢነርጂ ፈንድ ለማቋቋም የሚያስችል የአደረጃጀት፣ የሰው ኃይል እና የቴክኖሎጂ ግብዓት ማሟላት፤
- ✓ የኢነርጂ ፈንድ ተዘዋዋሪ ገንዘብ እና የረጅም ጊዜ የባለ ዝቅተኛ ወለድ ብድር ተደራሽነትን ማመቻቸት፤

**II. የማህበረሰብ የፋይናንስ ድጋፍ**

ዓላማ :- የህብረተሰቡን ተሳትፎ በማሳደግ ለኢነርጂ ልማት፣ አቅርቦት እና አስተዳደር ስራዎች የሚውል ሀብት ማስባሰብና መጠቀም፤

**ማስፈጸሚያ ስልቶች**

- ✓ የማህበረሰብ አደረጃጀቶች፣ የህብረት ስራ ማህበራት የኢነርጂ ልማት ፋይናንስ ውስጥ በንቃት እንዲሳተፉ ማድረግ፤
- ✓ በማህበረሰብ ደረጃ ለሚሰሩ የኢነርጂ ልማትና አስተዳደር ስራዎች አነስተኛ ብድር ተደራሽነትን ማሳደግ፤

**III. የልማት አጋሮች እና የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች የፋይናንስ ድጋፍ**

ግብ:-

1. ከልማት አጋሮች እና የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች ለኢነርጂ ልማትና አስተዳደር የገንዘብ እና የቴክኒክ ድጋፍ ማሰባሰብና መጠቀም ፤
2. ከልማት አጋሮች እና የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች የሚገኝ የገንዘብ እና ሌላ ሀብትን በአግባቡ ጥቅም ላይ መዋሉን በማሳበረቡ ፣ በፌዴራል እና በክልል ኤጀንሲዎች በቅንጅት መፈጸሙን ማረጋገጥ፤

**ማስፈጸሚያ ስልቶች**

- ✓ ቅድሚያ የሚሰጣቸውን ጉዳዮችን እና የፋይናንስ ፍላጎቶችን ግልፅ በማድረግ ለዘርፉ የሀብት ማሰባሰብ ስትራቴጂ ማዘጋጀት።
- ✓ ለልማት አጋሮች እና የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች አማራጭ የፋይናንስ አቅርቦት መንገዶችን ማዘጋጀት፤
- ✓ በመደበኛነት የኢነርጂው ዘርፍ ፋይናንስ ሁኔታ መረጃን በአግባቡ ለልማት አጋሮች እና የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች በግልጽ ማቅረብ፤
- ✓ የኢነርጂ ተቋማትን ከልማት አጋሮች የሚገኝ ገንዘብን አያያዝ እና አጠቃቀም አቅምን ማጎልበት፤
- ✓ ከልማት አጋሮች እና የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች ለኢነርጂ ሀብት ልማት እና አስተዳደር የሚገኘውን የገንዘብ ድጋፍ ለህዝብ ማሳወቅ እንዲሁም ሪፖርቶችን ማውጣት፤
- ✓ በፌዴራል እና በክልሎች የዘርፉ ተቋማት እንዲሁም በልማት አጋሮች እና የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች መካከል የትብብር ስርዓቶች እንዲኖሩ ማበረታታት፤

**IV. የግሉ ዘርፍ የፋይናንስ ድጋፍ**

ዓላማ ፡ ለኢነርጂ ሀብት ልማትና አቅርቦት የግሉ ዘርፍ ፋይናንስን ማጎልበት፤

**ማስፈጸሚያ ስልቶች**

- ✓ የግሉ ዘርፍ በኢነርጂ ልማትና አስተዳደር ላይ መዋዕለ-ንዋይ እንዲያስ የሚያስችል ምቹ ሁኔታ መፍጠር፤
- ✓ የመንግስት እና የግል አጋርነትን በማጎልበት የግሉን ዘርፍ የቴክኒክ እና የአስተዳደር ብቃትን እንዲሁም ፣ የፋይናንስ ድጋፍ ለኢነርጂ ዘርፍ ልማት፣ አቅርቦት እና ተያያዥ አገልገሎቶች ላይ መጠቀም፤
- ✓ አዳዲስ የፋይናንስ ሞዴሎችን መፈለግ እና መተግበር፤
- ✓ የግሉ ዘርፍ በተለይ አነስተኛና ጥቃቅን ኢንተርፕራይዞች ከብሄራዊ የኃይል ቋት ውጪ በኢነርጂ ልማትና አስተዳደር ላይ እንዲሳተፉ መደገፉ እና ማበረታታት፤

- ✓ በኢነርጂ ሀብት ልማት፣ አቅርቦትና አስተዳደር ላይ የግሉ ዘርፍ ማህበራዊ ኃላፊነቱን እንዲወጣ ማበረታታት፤

**8. የፖሊሲ አፈፃፀም ማዕቀፍ**

የኢነርጂ ዘርፍ ፖሊሲ አፈፃፀም ማዕቀፍ ሀገራዊ እምቅ የኢነርጂ ሃብትን በአጭር፣ በመካከለኛና በረጅም ጊዜ በማልማት እና ፍላጎትን ስኬታማ በሆነ መልኩ ለማርካት የሚያስችል አቅጣጫ ለመጠቀም የተዘጋጀ ነው። በዘርፉ የሚሳተፉ ሁሉም ባለድርሻ አካላትም ሚናና ሃላፊነታቸው በግልጽ ተለይቶ እንዲታወቅና ወጥነት ያለው አፈፃፀም እንዲኖር ያስችላል። የፖሊሲ ማስፈጸሚያ ማዕቀፉ ሀሉንም አገራዊ የኢነርጂ ምንጮች በፍትሃዊነት ለማልማት፣ ለማስተዳደርና ለመጠቀም የሚያስፈልጉ ልዩ ልዩ አዋጆች፣ መመሪያዎችና ኮዶችን ለማዘጋጀት እንደ መነሻ ሆኖ የሚያገለግል ይሆናል።

**8.1. የህግ ማዕቀፍ**

**8.1.1. ህገ-መንግስት ፡-**

**የኢፌድሪ ህገ-መንግስት ስለልማት በግልጽ እንዳስቀመጠው**

- ✓ የኢትዮጵያ ሕዝቦች በአጠቃላይም ሆነ በኢትዮጵያ ያሉ ብሔሮች፣ ብሔረሰቦች፣ ሕዝቦች በተናጠል የኑሮ ሁኔታቸውን የማሻሻልና የማያቋርጥ እድገት የማግኘት መብታቸው የተጠበቀ ነው።
- ✓ ዜጎች በብሔራዊ ልማት የመሳተፍ በተለይም አባል የሆኑበትን ማኅበረሰብ የሚመለከቱ ፖሊሲዎችና ኘሮጀክቶች ላይ ሐሳባቸውን እንዲሰጡ የመጠየቅ መብት አላቸው።
- ✓ መንግሥት በዓለም አቀፍ ደረጃ የሚገባቸው ስምምነቶችም ሆኑ የሚያደርጋቸው ግንኙነቶች የኢትዮጵያን የማያቋርጥ እድገት መብት የሚያስከብሩ መሆን አለባቸው።
- ✓ የልማት እንቅስቃሴ ዋና ዓላማ የዜጎችን እድገትና መሰረታዊ ፍላጎቶች ማሟላት ይሆናል።

ይህ ፖሊሲም የኢፌድሪን ህገ-መንግስትን መሰረት አድርጓል።

**8.1.2. የኢነርጂ አዋጅ፡**

ለኢነርጂ ልማትና አስተዳደር በተገቢው መልኩ መመራት ይቻል ዘንድ የሚከተሉት አዋጆችና ደንቦችን ታሳቢ ተደርጓል፡-

- ✓ የኢነርጂ አዋጅ ቁጥር 810/2006
- ✓ የኢትዮጵያ ኢነርጂ ባለሥልጣን ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክርቤት ደንብ ቁጥር 308/2006
- ✓ የኢነርጂ (ማሻሻያ) አዋጅ 1085/2011
- ✓ የጂኦተርማል ሀብት ልማት አዋጅ ቁጥር 981/2008
- ✓ የጂኦተርማል ሀብት ልማት የሚኒስትሮች ምክርቤት ደንብ 453/2011
- ✓ የኢነርጂ የሚኒስትሮች ምክርቤት ደንብ ቁጥር 447/2011
- ✓ የኢንቨስትመንት አዋጅ 1080/2012
- ✓ የኢንቨስትመንት ደንብ 474/2012

**8.1.3. የመንግስት እና ግል ኢጋርነት አዋጅ ቁጥር 1076/2010**

- ✓ በኢነርጂው ዘርፍ ውስጥ የግል ባለሀብቱን ተሳታፊነትና የመሪነት ሚናን ለማረጋገጥ የመግዘን አዋጅን እንደ መነሻ ተውሰዷል።

**8.1.4. የአስፈጻሚ አካላትና ተቋማት አዋጆችና ደንቦች**

**8.1.5. የባለድርሻ አካላት ተሳትፎ**

- የኢነርጂ ዘርፉን ማልማትና ማስዳደር
- የኢነርጂ ዘርፉን ማስተባበር
- ፋይናንስ ማፈላለግና የብድር አቅርቦት
- ፍትሐዊነት እና አካታችነት ማረጋገጥ
- የኢነርጂ ፕሮግራም/ፕሮጀክት አመራር
- ሌሎች. . .

**9. ፖሊሲው ተፈጻሚነት ወሰን**

የዚህ ፖሊሲ ተፈጻሚነት በአገራዊ የኢነርጂ ጥናቶች ፣ እቅዶች (አጭር፣ መካከለኛና ረጅም) ፣ ልማቶችና የአስተዳደር ስራዎች ላይ ይሆናል። የፖሊሲው ተፈጻሚነት ከዚህ በታች በተገለጹት ዘርፎች ላይ ያተኩራል፡-

- ✓ የኤሌክትሪክ ዘርፍ፣
- ✓ የነዳጅ ዘርፍ፣
- ✓ የባዮ ኢነርጂ ዘርፍ፣
- ✓ የኢነርጂ አጠቃቀም ብቃትና ቁጠባ፣
- ✓ ከኢነርጂ ጋር የተገናኙ የዘርፈ ብዙ ጉዳዮችን ያካተተ ነው

**10. ፖሊሲውን የማስፈጸም ኃላፊነት ያለበት ተቋም**

ይህንን የኢነርጂ ፖሊሲ በዋናነት የማስፈጸም ሃላፊነት ያለበት የውሃ መስኖና ኢነርጂ ሚኒስቴር ሲሆን አጠቅላይ ተቋማዊ መዋቅርም ከዚህ በታች እንደተመለከተው ነው፡-

**I. የውሃ መስኖና ኢነርጂ ሚኒስቴር፤**

- የአስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ሃላፊነት ለመወሰን የወጣውን አዋጅ ቁጥር 1097/2011፤

**II. የገንዘብ ሚኒስቴር**

- የአስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ሃላፊነት ለመወሰን የወጣውን አዋጅ ቁጥር 1097/2011፤
- የመግዘ አዋጅ ቁጥር 1076/2010

**III. የመኪናና ነዳጅ ሚኒስቴር**

- የአስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ሃላፊነት ለመወሰን የወጣውን አዋጅ ቁጥር 1097/2011፤

**IV. የኢትዮጵያ ኢንሮጂ ባለሥልጣን፤**

- የኢንሮጂ አዋጅ ቁጥር 810/2006
- የኢትዮጵያ ኢንሮጂ ባለሥልጣን ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክርቤት ደንብ ቁጥር 308/2006
- የኢንሮጂ (ማሻሻያ) አዋጅ 1085/2011
- የጂኦተርማል ሀብት ልማት አዋጅ ቁጥር 981/2008
- የኢንሮጂ የሚኒስትሮች ምክርቤት ደንብ ቁጥር 447/2011
- የጂኦተርማል ሀብት ልማት የሚኒስትሮች ምክርቤት ደንብ 453/2011
- የኢንቨስትመንት አዋጅ 1080/2012
- የኢንቨስትመንት ደንብ 474/2012

**V. የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል፡**

- የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክርቤት ደንብ ቁጥር 302/2006

**VI. የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ አገልግሎት፤**

- የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ አገልግሎት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክርቤት ደንብ ቁጥር 302/2006

**VII. የገጠር ኢንሮጂ ልማት ማስፋፊያ ማዕከል፤**

- የአስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ሃላፊነት ለመወሰን የወጣውን አዋጅ ቁጥር 1097/2011፤

**VIII. የግል አልሚዎች**

- የመግአ አዋጅ ቁጥር 1076/2010

**12. የባለድርሻ አካላትና ሚናቸው**

የዚህ የኢንሮጂ ፖሊሲ ዋና ዋና ባለድርሻ አካላትና ሚናቸው ከዚህ በታች እንደተገለጸው ነው።

- ✓ የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት፤ ዐዋጆችን በማውጣት፤ ዕቅድና ክንውን በመከታተል፤
- ✓ የፌዴሬሽን ምክር ቤት፤ የፍታሃዊነት የልማት ቀመርን በማውጣትና ክንውን መከታተል፤
- ✓ የሚኒስትሮች ምክር ቤት፤ ደንቦችንና ፖሊሶዎችን በማውጣት፤ ዕቅድና ክንውን በመከታተል፤
- ✓ ክልሎችና የከተማ አስተዳደሮች፤ የኢንሮጂ የልማት ስራዎችን የመደገፍና በባለቤትነት የድርሻቸውን መወጣት፤
- ✓ የሴክተር መስሪያቤቶች፤ የተቀናጀ የልማት እቅድ በመንደፍና ስኬታም የትገበራ ስራን መወጣት፤
- ✓ የልማት አጋሮች፤ በኢንሮጂ ልማትና አስተዳደር ስራዎች ድጋፍና ትብብር ማድረግ፤
- ✓ የግል አልሚዎች፤ በኢንሮጂ ልማት በግል እንዲሁም ከመንግስት ጋር በሽርክና መገንባትና ማስተዳደር፤
- ✓ አበዳሪ ተቋሞች፤ በኢንሮጂ ዘርፉ የፋይናንስ አቅርቦት ማመቻቸት፤
- ✓ ዜጎች፤ በዘመናዊ መልኩ የለሙ የኢንሮጂ አቅርቦትን በቁጠባ በመጠቀም ሃገራዊ የፖሊሲ ግቦችን ማሳካት፤

**13. የፖሊሲ፣ የክትትል፣ የግምገማ እና የክለሳ ሥርዓት**

የውሃ መስኖና ኢንሮጂ ሚኒስቴር የፖሊሲውን ተግባራዊነት እና ውጤታማነት የሚለኩ የአፈጻጸም አመለካኛን በመለየት በየተወሰነ የጊዜ ርቀት ይከታተል ይገመግማል። ለአስፈጻሚ ዘርፎች የማስፈጸሚያ ሰልፎች በማዘጋጀት አስፈላጊውን

ከትትልና ድጋፍ ይደረጋል። ፖሊሲውን ከሚያስፈፅሙ ሌሎች ተቆማት ጋር በቅንጅት ይስራል።

ይህንን ፖሊሲ ለመተግበር ሁሉንም ባለድርሻ አካላት አቀናጅቶ መሥራት ይጠይቃል። በዘርፉ የተቀናጀ አስተዳደርን የሚያገለግቱ አደረጃጀቶችና አሠራሮች ይዘረጋሉ። የሚኒስቴር መሥሪያ ቤቱና የክልል የኢነርጂ ቢሮዎች ወይም ዘርፉን እንዲያስተዳድሩ ሥልጣን የተሰጣቸው አካላት የጋራ የምክክር መድረክ በማጠናከር የፖሊሲ፣ የማስፈጸሚያ ስልትና ዕቅድ በማዘጋጀት ተገቢውን ከትትል በማድረግ ይፈጸማሉ።

በፌዴራል፣ ክልል፣ ዞንና ወረዳ ደረጃ ከዘርፉ ልማት አጋሮች ጋር የምክክር መድረክ በማጠናከር የሀገራችን የኢነርጂ ሀብት ልማት ፖሊሲ፣ የማስፈጸሚያ ስልት፣ የሕግ ማዕቀፍ እንዲሁም በየደረጃው የሚዘጋጁት ዕቅዶችና መመሪያዎች ተግባራዊ እንዲሆኑ ይደረጋል።

ለፖሊሲው ተግባራዊነት በዘርፉ የቁጥጥር ሥርዓትን ለማቋቋም የሚያስችለውን ማዕቀፍ ለመዘርጋት አስተዋፅኦ የሚያደርጉ ተዋናይ ባለድርሻ አካላትን ማሳተፍ ያስፈልጋል። ስለሆነም የፖሊሲውን አፈፃፀምና በዘርፉ የሚገኘውን የሀብት አጠቃቀም ውጤታማነት ለማረጋገጥ እና በሚታዩ ድክመቶች ላይ የማስተካከያ እርምጃዎችን ለመውሰድ በየደረጃው የከትትልና ግምገማ ሥርዓቶች ተዘጋጅተው ይተገበራሉ።

በአጠቃላይ ፖሊሲውንና የማስፈጸሚያ ስልቶቹን ተፈጻሚ ለማድረግ የሚያስችሉ የተለያዩ አደረጃጀቶች እንደየአስፈላጊነቱ በማዋቀር የሚጠበቀውን ውጤት ለማስመዘገብ ጥረት ይደረጋል። ስለዚህም በፌዴራል ደረጃ የኢነርጂ ሴክተርን የሚመራው ሚኒስቴር መ/ቤት የፖሊሲውን አፈጻጸም በመከታተላልና በመገምገም ቁልፍ ሚና የሚጫወት ይሆናል። ፖሊሲው ቢያንስ በ 5 ዓመቱ እየገመገመ እንዲሻሻል ያደርጋል።

**14. የፖሊሲ ስርጭት**

**14.1. የኢነርጂ ጉዳዮች መረጃ አሰባሰብና ስርጭት**

የኢነርጂ ተጠቃሚዎች እና የሌሎች ባለድርሻ አካላትን ፍላጎት ያማከለ የኢነርጂ ሃብት፣ የኢነርጂ አቅርቦትና ፍጆታና ሌሎች ተዛማጅ መረጃዎች አሰባሰብና ስርጭት ዘመናዊነትና ተደራሽ በሆኑ የሃገር ውስጥና የዓለም አቅፍ ቁንቋዎች እንዲሰበሰብና እንዲሰራጭ ማድረግ።

- ✓ የኢነርጂ መረጃ በተሟላ መልኩ በመሰብሰብ፣ በማከማቸትና በማቀነባበር ለሞዴሊን፣ ለፖሊሲና፣ ስትራቴጂዎች እንዲሁም ለሌሎች የኢነርጂ ሃብት ልማት ዕቅዶች ዝግጅት ግብአት እንዲሆን የመረጃ ባንክና ሥርዓት መገንባት፤
- ✓ የኢነርጂ ሃብት፣ አቅርቦትና ጥቅም ላይ ስለዋለው የኢነርጂ መጠን እንዲሁም ስለ ወደፊት የኢነርጂ ፍላጎት ሁሉን አቀፍና አስተማማኝ ትንበያን ያካተተ የተቀናጀ የኢነርጂ ሀብትና ልማት ወቅታዊ መረጃ ለተጠቃሚዎች ተደራሽ ይሆናል፤
- ✓ የሴክተሩን መደበኛ አፈጻጸም በየወቅቱ አመቺና ዘመናዊ የመረጃ ማሰራጨያዎች በመጠቀም ለሁሉም አካላት እንዲደርስ ይደረጋል፤
- ✓ በየወቅቱም የተለያዩ መድረኮችና የስልጠና ፕሮግራሞችን በማዘጋጀት የኢነርጂ ዘርፉን የሚመለከቱ ውይይቶችና የአቅም ግንባታ ስራዎች ይሰራሉ፤

14.2. ኢነርጂ ጉዳዮች ግብረመልስ መሰብሰቢያ ዘዴዎች

- ✓ በየወቅቱም የተለያዩ መድረኮችና ውይይቶችን በማዘጋጀት ግብረመልስን ማግኘት፤
- ✓ በዘመናዊ የግብረመልስ መሰብሰቢያ አማርጮችን በመጠቀም የባለድርሻ አካልትና የኢነርጂ ተጠቃሚዎችን የእርካታ ደረጃ፤ ተጨማሪ ፍላጎቶችና አስተያየቶችን መሰብሰብ፤

## የቃላት ፍቾች

1. **ኢነርጂ** :- አንድን ነገር የሚያንቀሳቅስ ወይም ሙቀትና ብርሃን የሚሰጥ ኃይል ሲሆን የሚገኘውም ከማገዶ፣ ከድንጋይ ከሰል፣ ከነዳጅ ዘይት፣ ከኤሌክትሪክ፣ ከጸሃይ፣ ከእንፋሎትና ከሌሎች እንዲሁም ከሰውና ከእንስሳት ጉልበት ነው። በዚህ ፖሊሲ ውስጥም በዋናነት የኤሌክትሪክ (ከተለያዩ የሃይል ምንጮች የሚገኘውን) ፤ የሃይድሮ ካርቦን ፤ የባዮ ፊውልና ከኒዩክሊር የሚገኝን የሃይል ልማት፣ አቅርቦትና አጠቃቀምን ይመለከታል።
2. **ታዳሽ ኢነርጂ**:- ከፀሐይ ብርሃን ፣ ከነፋስ ፣ ከውሃ ፣ ከእንፋሎትና ከመሳሰሉት ከካርቦን ነጻ ከሆኑ ምንጮች ጨምሮ የሚገኝ ኃይል ነው ።
3. **ባዮማስ ኢነርጂ** :- ባዮማስ ኤሌክትሪክ ወይም ሙቀት ለማመንጨት እንደ ነዳጅ ወይም ግብዓት የሚያገለግል ከእጽዋት ወይም ከእንስሳት ተረፈ ምርት ወይም ቅሪት የሚገኝ ቁስ ነው።
4. **ሃይድሮፓወር** :- የውሃን ጉልበት በተለያዩ አቅምና ደረጃ በመጠቀም የኤሌክትሪክ ኃይልን ማመንጨት ነው።
5. **ጂኦተርማል ኢነርጂ**:- በማንኛውም ሁኔታ ከመሬት ገጸ-ምድር በታች የሚገኝ ሆኖ ከተፈጥሯዊ የመሬት ሙቀት የተገኘ ወይም የተፈጠረ ወይም ከዚህ የተፈጥሮ ሙቀት ውስጥ የወጣ ኢነርጂ ነው
6. **ሶላር ኢነርጂ** :- የፀሐይ ሙቀትና እና ብርሃን በመጠቀም የሚገኝ ታዳሽ ኃይል ነው ።
7. **ባዮ ኢነርጂ** :- ባዮኢነርጂ ለማገዶ ጥቅም ላይ የሚውሉትን ልዩ ልዩ ዛፎችና ሰብሎች ጨምሮ የሰዎች፣ የእፅዋትና የእንስሶች ቆሻሻን የሚያጠቃልል ሲሆን በአግባቡ ከተያዘ ጥቅም ላይ ሊውል የሚችል ትልቅ ኃብት ነው።
8. **ሃይድሮካርቦን**:- ከቅሪተ አካል የሚገኝ ነዳጅ ነው።
9. **ባዮፊዩል** - በካርቦ ሃይድሬት እና በዘይት ከበለጸጉ የተከሎች ግንድ፣ ፍሬ፣ ስር ወይም ቅጠል፣ የከተማ ውጋጅ፣ የግብርናና የደን ተረፈ ምርት፣ አልጌ፣ ወይም የእንሥሳት ስብ እና ጥቅም ላይ ከዋለ ዘይት በማቀነባበር የሚገኝ ታዳሽ የሆነ ፈሳሽ ነዳጅ ማለት ነው፤
10. **የኢነርጂ አቅርቦት አስተዳደር** :- ኢነርጂን ከማልማት ጀምሮ እስከ ተጠቃሚው የማድረስ ሂደት በብቃት ከብክነትና ከብክለት በጸዳ መልኩ መከናወኑን ለማረጋገጥ የሚከናወኑ እርምጃዎችን ያመለክታል ።
11. **የኢነርጂ አጠቃቀም አስተዳደር** :- የኢነርጂ ተጠቃሚ አካላት የኢነርጂ ፍጆታቸው ከብክነትና ከብክለት ነጻ በሆነ አግባብ እንዲሆን በፍላጎትና በአስገዳጅ ደንቦች የሚተገብሯቸው እርምጃዎችን የሚገልጽ ነው።



12. የምስራቅ አፍሪካ የሃይል ትስስር ተቋም፡- ኢትዮጵያን ጨምሮ በ11 የምስራቅ አፍሪካ ሃገራት በትብብር የኤሌክትሪክ ንግድን እርስ በርስ በተቀናጀ መልኩ በመተሳሰር ለማቀላጠፍ የተመሰረተ ተቋም ነው።
13. የኑክሌር ሃይል ፡- ኒውክሌርን በማብላላት የሚፈጠረውን ሙቀት በዋናነት ውሃን በማፍላት የሚፈጠረውን እንፋሎት ለኤሌክትሪክ ሃይል ማመንጫነት ማዋልን ይመለከታል።
14. የኢነርጂ ብቃት፡- በዝቅተኛ የኢነርጂ ፍጆታ ተመሳሳይ ወይም ከፍ ያለ ምርት ወይም አገልግሎት ማቅረብ መቻል ነው።
15. የኢነርጂ ቁጠባ፡- በአንድ ሂደት ወይም ስርዓት ውስጥ ጥቅም ላይ የሚውለውን የኢነርጂ መጠን ብክነትን በማስወገድ እና ኢኮኖሚያዊና አግባብ በሆነ አጠቃቀም መቀነስ ነው።
16. የኢነርጂ ደህንነት፡- ለአንድ ሃገር እያደገ የሚሄደውን የሃይል ፍላጎት መሸከም የሚችል አስተማማኝ የኢነርጂ ልማትን፤ አቅርቦትንና አጠቃቀምን ታሳቢ ያደረገ ሃሳብን ይመለከታል።
17. ባዮጋዝ - ከእስሳትና ከእጽዋት የሚገኝ ተረፈ ምርትን በመፍጨትና በማብላላት የሚፈጠር የጋዝ ነዳጅ ነው።
18. የብሄራዊ የኤሌክትሪክ ቋት - አገራዊ የኃይል አቅርቦትን በዋናነት የሚሸከም ከተያያዙት ኃይል ማመንጫዎች ወደ ተጠቃሚዎች ኃይል የሚዳረስበት የተማከለ መረብ (ግሪድ) ነው።